

Molen van Rosmalen (Foto: R. Vogels)

Activiteiten

In samenwerking met de leden hebben wij activiteiten die zich richten op het uitdragen van het molenerfgoed middels een lesprogramma voor het basisonderwijs, aanbieden van een molenwandel app, realisatie van een rosmolen, inhoud geven aan de Nationale Molendag en de jaarlijkse Open Monumentendag.

Excursies

Ieder jaar worden er excursies georganiseerd in binnen- of buitenland, die passen binnen de doelstelling van de vereniging en waaraan naast de leden ook introducés kunnen deelnemen.

Nog meer

Een bezoek aan onze website www.boschemolens.nl zal u verrassen. Boordevol achtergrondinformatie én een actueel overzicht van onze activiteiten.

Word vriend

Wellicht hebben wij met deze folder uw belangstelling gewekt voor onze Vereniging Vrienden van de Molens van 's-Hertogenbosch. Overweegt u lid te worden, wat we zeer op prijs zouden stellen, meld u dan aan bij onze vereniging. Meer informatie hierover vindt u op onze website of neem contact met ons op via e-mail: info@boschemolens.nl

Molens

Vereniging Vrienden van de Molens van 's-Hertogenbosch

vermgiving www.tjdsman.nl

Zeven eeuwen malen voor boer, bakker en burger

**DE VERENIGING
VRIENDEN VAN DE MOLENS VAN 'S-HERTOGENBOSCH**

Geschiedenis

's-Hertogenbosch is gedurende ruim zes eeuwen in het bezit geweest van molens in en om de stad. In 1257 wordt reeds een windmolen vermeld in Alem, dat toen nog tot Brabant behoorde. In 1275 wordt een windmolen vermeld in Steenberghe. Het gaat hier zeer waarschijnlijk om standerdmolens.

In 1280 wordt in Moergestel een standerdmolen opgericht. Ook Woudrichem had in 1280 al een windmolen, waarschijnlijk ook een standerdmolen. In 1291 wordt met toestemming van Hertog Jan II, hertog van Brabant, de tweede standerdmolen van Noord-Brabant opgericht in Waalwijk.

Uit een oorkonde uit 1296 blijkt dat Hertog Jan II, hertog van Brabant, aan Hendrik van Megen en Jan van Vught, beide poorters van 's-Hertogenbosch, toestemming geeft om een windmolen te bouwen aan de Vughterdijk. In een oorkonde van 1297 wordt, behalve de watermolen aan de Vughterstraat, wederom een windmolen genoemd aan de Vughterdijk, die Jan van Vught en Hendrik van Megen van plan zijn te bouwen.

Het is waarschijnlijk ook de plaats waar het laatste restant van de historische opvolger: 'De Nieuwe Steenen Molen', bekend als "de molen van Van Esch", als laatste molen van 's-Hertogenbosch in 1938/1939 werd gesloopt. De alpha en omega van het molenpatrimonium van 's-Hertogenbosch.

Vereniging

De Vereniging Vrienden van de Molens van 's-Hertogenbosch is opgericht in 2005. De vereniging heeft ten doel: het levend houden van het molenerfgoed van 's-Hertogenbosch, en het bevorderen van de terugkeer van molens in het stadsbeeld. Wij trachten dit doel onder meer te bereiken door: het leggen, onderhouden en bevorderen van contacten met gemeenten, pers, organisaties en particulieren tot het aanwakkeren van belangstelling en het verwerven van steun. Ook door het kritisch volgen en onderkennen van ontwikkelingen die het molenerfgoed en/of de terugkeer van molens in het stadsbeeld bedreigen. Daarnaast het verschaffen van kennis, informatie en het geven van voorlichting bij het publiek.

Gezicht op 's-Hertogenbosch door
Antonie van den Wijngaerde circa 1550

Aandachtsgebieden

Draaien en malen: in Nederland staan ruim 1100 molens. Negentig procent daarvan heeft de Rijksdienst voor het Cultuur Erfgoed (RCE) aangewezen als Rijksmonument. De RCE zorgt aan de hand van de Monumentenwet voor bescherming en instandhouding van de monumentale molens. De Vereniging Vrienden van de Molens van 's-Hertogenbosch onderschrijft dit in haar doelstelling en vraagt binnen de gemeente aandacht voor het molenerfgoed.

- De Vereniging Vrienden van de Molens van 's-Hertogenbosch doet onderzoek en adviseert bij het herstel en bouw van molens.
- Het Molenaarsambacht staat op de UNESCO-lijst immaterieel erfgoed. Om de molen te laten draaien, zijn molenaars nodig. Zij beschikken over inzicht en techniek van de molen
- Bezoek aan molens, in het bijzonder de Standerdmolen in Rosmalen en De Zwaan in Vinkel, is voor alle leeftijden een hele belevenis. Kennisnemen van de werking met uitleg van de molenaar, dwingt respect af voor de techniek en het ambacht.

De Heesterboom, Leiden [Foto:T. Koorevaar]

- We bezoeken ook molens in onze eigen provincie Noord Brabant (Geffen, Lith, Oss, Woudrichem, Waalre, etc), maar ook elders in het hele land (onder andere Kinderdijk, Zaanse Schans, Gouda, Leiden).

Rosgruttermolen (Foto: Cor Mönlich)